HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

שנטלוה מסיקין [א]בא נגזל לגבות קרן גובה מנכסים משועבדים בא נגזל לגבות פירות גובה מנכסים בני חורין רבא לא אמר כרבה בר רב הונא הרי היא יוצאה מתחת ידו בדינא משמע ורבה בר רב הונא לא אמר כרבא הרי היא יוצאה מתחת ידו בעינא משמע רב אשי אמר לצדדין קתני כגון שגזל שדה מחבירו מלאה פירות ואכל את הפירות ומכר את השדה בא לוקח לגבות קרן גובה מנכסים משועבדים בא נגזל לגבות פירות גובה מנכסים בני חורין בין לרבא בין לרבה בר רב הונא מלוה על פה הוא [ב]ומלוה על פה אינו גובה מנכסים משועבדים הכא במאי עסקינן [ג]כשעמד בדין והדר זבין אי הכי פירות נמי כשעמד בדין על הקרן ולא עמד בדין על הפירות ומאי פסקא פסקא סתמא דמילתא כי תבע איניש קרנא תבע ברישא וסבר שמואל לוקח מגזלן ליה ליה שבחא והא א"ל שמואל לרב חיננא בר שילת אמליך וכתוב שופרא שבחא ופירי במאי אי בבעל חוב מי אית ליה פירי [ד]והאמר שמואל בעל חוב גובה את השבח שבח אין אבל פירות לא אלא לאו בלוקח מגזלן אמר רב יוסף הכא במאי עסקינן בגון שיש לו קרקע א"ל אביי וכי מותר ללות סאה בסאה במקום שיש לו קרקע א"ל התם הלואה הכא זביני איכא דאמרי אמר רב יוסף הכא במאי עסקינן בגון [ג]שקנו מידו א"ל אביי וכי מותר ללות סאה בסאה במקום שקנו מידו א"ל התם הלואה והכא זביני: גופא אמר שמואל בעל חוב גובה את השבח אמר רבא תדע שכך כותב לו מוכר ללוקח אנא איקום ואשפי ואדכי ואמריק זביני אילין אינון ועמליהון ושבחיהון ואיקום קדמך וצבי זבינא דנן וקביל עלוהי א"ל רב חייא בר אבין לרבא אלא מעתה מתנה דלא כתיב ליה הכי ה"נ [ה]דלא טריף שבחא א"ל אין וכי יפה כח מתנה ממכר א"ל אין [ו]יפה ויפה אמר רב נחמן הא מתניתא מסייע ליה למר שמואל [ז]והונא חברין מוקים לה במילי אחריני דתניא המוכר שדה לחבירו והרי היא יוצאה מתחת ידו [ח]כשהוא גובה גובה את הקרן מנכסים משועבדים ושבח גובה מנכסים בני חורין והונא חברין מוקים לה במילי אחריני בלוקח מגזלן תניא אידך המוכר שדה לחבירו והשביחה ובא בעל חוב וטרפה [ט]כשהוא גובה אם השבח יותר על היציאה נוטל את השבח מבעל הקרקע והיציאה מבעל חוב ואם היציאה יתירה על השבח אין לו אלא הוצאה שיעור שבח מבעל חוב והא שמואל במאי מוקים לה אי [י]בלוקח מגזלן קשיא רישא דאמר שמואל לוקח מגזלן ליה ליה שבחא אי בבעל חוב קשיא וסיפא דאמר שמואל בעל חוב גובה את השבח איבעית אימא בלוקח מגזלן כגון שיש לו קרקע אי נמי בשקנו מידו איבעית אימא בבעל חוב ולא קשיא כאן בשבח המגיע

שנטלוה מסיקין. מנכסים עכו"ס שנטלוה מן הגזלן ומחמתו ומתני בנבעא קמיע (דף קנח:) הגוזל שדה מחבירו ונטלוה מסיקין מן מחמת הגזלן מייב להעמיד לו שדה אחר והכי היינו דקתני בנטילת מסיקין הוא: **בדינא משמע.** הלכך כהנהו דיו דקתני בנטילת מסיקין הוא נגזל קאמר וגובה את הקרן דקאמר כשאפר כו גורות: **בעינא משמע.** כמו שהיתה ולא שאפר כה גורות: **ומכר את השדה.** והכי היינו יולאה מתחת ידו של לוקח בדינא ובעינא: **בין לרבה בין לרבא.** דמוקמי גמ' קרן מן הגזלן בגגזל הא מלוה על פה הוא ולא טרפא ממשעבדי: **כשעמד בדין.** קודם שמכר נכסיו וכיון דמיינוהו ב"ד לית ליה קלא והוה ליה כמלוה בשטר: **מאי פסקא.** בתמיה. פסקא תנא למלתיה דהשומד בדין אינו עומד על הפירות: **רב חייננא בר שילת.** סופר היה: **אמליך.** כשאתה כותב שטר אימלך במוכר אם יקבל עליו להגזות ללוקח משפר נכסיו קרקע ושאפא ופרי אם יטרפוה ממנו: **לגון שיש לו קרקע.** לגזלן זה שמגבהו ללוקח קרקע ולא מעות דהשתא לא ממזי כדרכיה: **אסור** לגות אדם בשאה שאין יוקרו חטין: **כהלואה שיך רבית טפי ממכר:** **שקנו מידו.** על השאה דהוה ליה מחויב משעת המכר קודם שיש שכר המתנת מעות: **תדע.** דגובה ולא מני לוקח למימר לגא נשאמי: **שכך כותב לו מוכר ללוקח.** בחתריות שטר המכר: **ואשפי.** משקיטו. ודומה לו על הר נשפה דמתרגם על טורף שליוף (ישעיה יג): **ואדכי.** אטהר מכל ערעור: **זיינון ועמליהון ושבחיהון.** וכיון דעל מוכר הלר גבי שאשת בעל חוב מלוקח ומחזר הלוקח על המוכר: **מסתה דלא כתיב ליה הכי.** שאין אדם מקבל עליו אחריות מה שהוא נותן: **ה"ג.** לאם נותן נכסיו במתנה לא גבי בעל חוב שאשת הואיל ולא הלר על הנותן: **ויפה יפה לא מסתה לו'.** בתמיה: **יפה ויפה.** בדבר זה לכיון דלא הלר גבי ליה לא מפסיד ליה במידי דלא מפסידי לבעל חוב דשאלמא גופה של קרקע מ"ל לתמי ג) ומשום הכי יפה כח מתנה ממכר לגוף הקרקע ולא לפירות: **ותדע שכך כתב לו'.** אין לפרש דהכי מוכח דבע"ח גופה את השאה דשאיל בע"ח את השאה כותב מוכר ללוקח שישלם לו את השאה דא"כ מאי פריך מתנה דלא כתיב בה [ו] הכי נמי דלא טריף שאה והלא אין תלוי בגייית הבע"ח בכתיבת המוכר דלא יש לומר מדמשלם מוכר ללוקח את השאה אין לחוש שי יגבהו בעל חוב ממנו דאין הלוקח מפסיד כל כך ות"ת ומאי ראיה [ז] היא דלמא דנגזל ודאי מיירי בלוקח מגזלן ומיירי בלוקח מן הגזלן מיירי הוה ליה למכתב נמי [ד] ופירותיהן הלא מיירי בבעל חוב דלית ליה פירי אי נמי מדקתאמר ועמליהן היינו הולאה ושבחיהן היינו השאה היכי דמי אי בלוקח מגזלן קשיא היכי דמי ואי בגגזל הא גגזל גופיה יהיב ליה יכולה הכי יוכל לגבות שדה מבירו הלא נכסות

בגון שקנו מידו. ות"ת ג"כ אמאי קאמר אמליך הלא שאה קנין לכתיבה עומד וי"ל ה"מ בגון שהקנה לו דבר שהוא בעין דאין ליפה כאו לעשות קנין רוצה שיכתבנו לו:

בעל חוב גובה את השבח. נראה לגבי אפי' מן השאה שהשביחו יתומים אע"פ שאין להם על מי לחזור והוה ליה כמתנה דאמרינן לקמן הלא גבי שבחא מ"מ גובה מהן משום דכרעיה לאבוהון וניהו דלמוכח בפרק יש נכור (בכורות דף נג. ושם) דמנן אין הנכור גוטל פי שנים בראוי כשמוחזק והלא בשאה והלא השאה בכמותה והלא הכנות ממזונותיהן ופריך בגמרא והאמר שמואל בעל חוב גובה את השאה ומשני מקולי כתובה שנו כאן ומזון בנות נמי תנאי כתובה ככתובה דמי והשאה יתומים מיירי דאי מיירי בשאה לקוחות אם כן מאי פריך הלא טרפי בנות משאה והלא מגוף הקרקע נמי הא טרפי דאין מוציאין למזון השאה והכנות מנכסים משועבדים הלא ודאי בשאה יתומים מיירי ודוקא כתובת השאה ומזונות דקיל"ל הא גבו משאה אבל שאר בע"ח גבי ורע"י פירש השאה מזון הבנות בגון בשאה השאה ופסק לזון בשאה ה' שנים ולפירושו אין לשיה למאי מיירי בשאה לקוחות אך לא נהירא הלא שייך נמי תנאי כתובה והא דאמר בהמקבל (לקמן דף קי.) יתומים אומרים אנו השבחנו ואין השאה אלא שאאה גבי בעל חוב שבחא דהא קביל עליה המוכר ונתרצה הקונה בזה אבל השאה שאין כתוב בה זה ג) כולו לא גבי הבעל חוב מן המקבל מתנה שבח ובזה אמר יפה כח המתנה מכח המכר. תניא המוכר שדהו לחבירו ובא בעל חוב וטרפה אם השבח יותר על ההוצאה כו' פי' בגון שקנאה בק' והוציא ק' כספים ושוה עתה ק"כ נוטל בע"ח השדה כולה והשבח כמות שהוא ונותן לקונה י' כספים שהוציא על השדה וחזר הקונה ונוטל מן המוכר ק"י כספים ואם ההוצאה יתירה על השבח כגון שהוציא עליה כ' ושוה עכשיו ק"י אין לו אבע"ח אלא י' כספים מן ההוצאה כשיעור השבח שהשביח בקרקע ונוטל ק' מן המוכר ומפסיד י' הלוקח. וזו שנוטל הקונה חלק בקרקע הוא נוטל.

כשעמד בדין על הקרן ולא על הפירות. תימה אם כן מאי מפני תיקון העולם הלא בדין לא גבי למלוה על פה לא גבי ממשעבדי ויש לומר דמי לאו מפני תיקון העולם הוא אלא משום הואיל ועמד בדין על הקרן יש קול גם לפירות:

א) לעיל יד: וש"נ, ב) [לקמן נח. לד. ב"ב ג.], ג) קבלתים. רש"ל ועיין רש"ל, ד) [ועי' תיטב תוס' גיטין נ: ד"ה לפי שאין וכו' וקל"ע],

ה) תוס' ד"ה מדע וכו' דלא כמיב כה הכי מכי נמי: (ו) בא"ד ופ"ת ומהר ראיה היא דלמא ההיא מיירי:

ז) תוס' ד"ה מדע וכו' דלא כמיב כה הכי מכי נמי: (ח) בא"ד ופ"ת ומהר ראיה היא דלמא ההיא מיירי:

ט) ע' בב"ק דף יז גבי מימרא דר"נ בשמו"ו ב ב"ד ל"ל מן ו כו' ע"ש היטיב. י) תוס' ב"ל שאין כאן כה זה כלל.

קכה א מיי' פ"ע מהל' גזילה ואבידה הל' ג סמג עשין עג טוש"ע ח"מ סי' שסד סעיף ג:

קכו ב מיי' פ"ו מהל' מלוה ולוה הל' ד סמג עשין לד טוש"ע ח"מ סי' לט סעיף ג ופי' קיל סעיף ג:

קכו ג מיי' פ"ע מהל' גזילה ואבידה הל' ד סמג עשין עג טוש"ע ח"מ סי' שסד סעיף ג ופעיף ד:

קכח ד מיי' פכ"ג מהל' מלוה ולוה הל' ג סמג עשין לה טוש"ע ח"מ סי' קטו סעיף ג:

קכט ה מיי' שם הל' ג טוש"ע שם סעיף ג:

קל ו ז מיי' פ"ע מהל' גזילה הל' ו סמג עשין פג טוש"ע ח"מ סי' שעג סעיף ג ועי"ש ובמ"י:

למי שקנו מידו. ופריך רב יוסף האי בהלואה אסור אבל בזביני שרי. ואע"ג דאמר רב נחמן קרקע אין לו כלומר כיון שנטרפה שדה זו מידיו נמצא כאילו לא היתה מכירתו מכירה וכי זה השבח או הפירות שכר מעותיו הוא נוטלה הא אמר רב יוסף כי האי גוונא בזביני שרי. ומסקנא דשמעתא הנותן שדהו מתנה ובא בעל חוב לטורפה אינו גובה השבח דלא גבי בעל חוב השבח אלא מן הקונה שדה משועבדת לבעל חוב ודייק רבא מדפריש בשטר זביני אנא אשפי ואמרק ואדכי זביני אילין אינון ועמליהון ושבחיהון דנן וקביל עילויה משום הכי גבי בעל חוב שבחא דהא קביל עליה המוכר ונתרצה הקונה בזה אבל המתנה שאין כתוב בה זה ג) כולו לא גבי הבעל חוב מן המקבל מתנה שבח ובזה אמר יפה כח המתנה מכח המכר. תניא המוכר שדהו לחבירו ובא בעל חוב וטרפה אם השבח יותר על ההוצאה כו' פי' בגון שקנאה בק' והוציא ק' כספים ושוה עתה ק"כ נוטל בע"ח השדה כולה והשבח כמות שהוא ונותן לקונה י' כספים שהוציא על השדה וחזר הקונה ונוטל מן המוכר ק"י כספים ואם ההוצאה יתירה על השבח כגון שהוציא עליה כ' ושוה עכשיו ק"י אין לו אבע"ח אלא י' כספים מן ההוצאה כשיעור השבח שהשביח בקרקע ונוטל ק' מן המוכר ומפסיד י' הלוקח. וזו שנוטל הקונה חלק בקרקע הוא נוטל.